

emcdda.europa.eu

Τα ναρκωτικά στο προσκήνιο

Δελτίο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας

ISSN 1681 – 6331

Μείωση της ζήτησης ναρκωτικών: η παγκόσμια εμπειρία εφελτήριο για τοπικές δράσεις

Η ανάπτυξη επιστημονικά τεκμηριωμένων παρεμβάσεων στον τομέα μείωσης της ζήτησης αποτελεί πρωταρχικό στόχο της πολιτικής για τα ναρκωτικά σε εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Ο διάλογος που αναπτύσσεται σχετικά με την υλοποίηση αυτού του στόχου χρησιμοποιεί τη δική του δέσμη εννοιών, η οποία

περιλαμβάνει όρους όπως: βέλτιστη πρακτική, προδιαγραφές ποιότητας, κατευθυντήριες γραμμές, πρωτόκολλα, συστήματα πιστοποίησης και συγκριτική αξιολόγηση. Το παρόν έγγραφο παρέχει στους αναγνώστες εύληπτους ορισμούς των όρων που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της προσπάθειας ανάδειξης των επιτευγμάτων

και των προκλήσεων που εγείρονται κατά τη μεταφορά της επιστημονικής γνώσης στην ακολουθούμενη πρακτική για τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στην έννοια της «βέλτιστης πρακτικής» λόγω της αυξανόμενης σημασίας της στην Ευρώπη.

Σημαντικά ζητήματα με μια ματιά

1. Η πρόωθη και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών αναγνωρίζεται ως μείζονος σημασίας στρατηγική επιλογή τόσο για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά όσο και για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής χρήσης περιορισμένων πόρων.
2. Οι κατευθυντήριες γραμμές και οι προδιαγραφές ποιότητας συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον συχνά χρησιμοποιούμενων εργαλείων για την πρόωθη βέλτιστων πρακτικών. Στην Ευρώπη υφίσταται σήμερα πλήθος κατευθυντήριων γραμμών, οι δε υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων μπορούν να τις αξιοποιήσουν, να τις αναθεωρήσουν και να τις προσαρμόσουν στα οικεία εθνικά πλαίσια αποφεύγοντας τη χάραξη πολιτικής εκ του μηδενός.
3. Η αυξανόμενη επιστημονική τεκμηρίωση σχετικά με την αποτελεσματικότητα διαφόρων παρεμβάσεων στο πεδίο των ναρκωτικών μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη και αναθεώρηση προδιαγραφών ποιότητας και κατευθυντήριων γραμμών. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται πλέον στην αποεπένδυση, καθώς και στη διακοπή της «κακής πρακτικής» και της προσφυγής σε χαμηλής ποιότητας παρεμβάσεις.
4. Ένα πρόσφατο ευρωπαϊκό πρόγραμμα αποσκοπεί στην οικοδόμηση συναίνεσης σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ποιότητας στους τομείς της πρόληψης, της θεραπείας και της μείωσης της βλάβης των ναρκωτικών, καθώς και στη μεταφορά των προδιαγραφών ποιότητας στην πράξη.
5. Η προσπάθεια κατάρτισης μεθόδων επιτυχούς μεταφοράς βέλτιστων πρακτικών έφερε στο προσκήνιο νέες επιστήμες, όπως η επιστήμη της πρακτικής εφαρμογής της γνώσης, η επιστήμη της επιστημονικής μετάφρασης και η επιστήμη της κινητοποίησης των γνώσεων. Ο εντοπισμός των εμποδίων και η χρησιμοποίηση στρατηγικών πολλαπλής εφαρμογής αποτελούν σημαντικούς παράγοντες επιτυχίας.
6. Σε ό,τι αφορά το πεδίο των βέλτιστων πρακτικών, υφίστανται ακόμη ελλείψεις στη βάση της επιστημονικής τεκμηρίωσης ενώ συνεχώς ανακύπτουν νέα προβλήματα που χρήζουν αντιμετώπισης. Η συστηματική ανάλυση των ελλείψεων θα συμβάλει στην ορθή εστίαση των μελλοντικών μέτρων και εξελίξεων.

Ορισμοί

Βέλτιστη πρακτική: η βέλτιστη εφαρμογή των διαθέσιμων επιστημονικών δεδομένων σε τρέχουσες δράσεις.

Επιστημονική τεκμηρίωση: έννοια που προέρχεται από τον τομέα της ιατρικής επιστήμης, ορίζεται δε ως «συνειδητή, συγκεκριμένη και συνετή χρήση της υφιστάμενης βέλτιστης τεκμηρίωσης κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικών με τη νοσηλεία του εκάστοτε ασθενούς» (Sackett, 1996). Η χρήση του όρου στο πεδίο της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών έχει την έννοια της αξιοποίησης επιστημονικών πορισμάτων κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την υλοποίηση παρεμβάσεων.

Κατευθυντήριες γραμμές: «προτάσεις που περιλαμβάνουν συστάσεις οι οποίες αποσκοπούν στη βελτιστοποίηση της νοσηλείας των ασθενών και επικαιροποιούνται μέσω συστηματικής επισκόπησης της τεκμηρίωσης και της εκτίμησης των ωφελειών και των βλαβών που συνεπάγονται οι εναλλακτικές επιλογές νοσηλείας» (Institute of Medicine, 2011).

Πρωτόκολλα: έγγραφα που καθορίζουν τις τηρητέες διαδικασίες κατά την εκτέλεση συγκεκριμένων καθηκόντων.

Προδιαγραφές και προδιαγραφές ποιότητας: αρχές και δέσμες κανόνων που βασίζονται στην υφιστάμενη τεκμηρίωση (Brunsson and Jacobsson, 2000), χρησιμοποιούνται δε για την υλοποίηση παρεμβάσεων που συνιστώνται από τις κατευθυντήριες γραμμές. Μπορούν να αναφέρονται σε ζητήματα ουσίας, σε διαδικασίες ή σε διαρθρωτικές πτυχές.

Πιστοποίηση: διαδικασία μέσω της οποίας η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχει ένας φορέας παροχής υπηρεσιών αξιολογείται ανεξάρτητα επί τη βάση προκαθορισμένων κριτηρίων και προδιαγραφών, τα οποία θέτει ο εκάστοτε φορέας πιστοποίησης.

Συγκριτική αξιολόγηση: διαδικασία σύγκρισης διαδικασιών παροχής υπηρεσιών και επιδόσεων με βέλτιστες πρακτικές που αφορούν την παροχή άλλου τύπου υπηρεσιών. Οι παράμετροι που μετρώνται κατά τεκμήριο είναι η ποιότητα, η διάρκεια και το κόστος.

1. Κατανόηση της βέλτιστης πρακτικής

Μια ομάδα ευρωπαϊών εμπειρογνομόνων που συνέστησε το ΕΚΠΝΤ διατύπωσε πρόσφατα έναν ορισμό της έννοιας της «βέλτιστης πρακτικής». Εν συντομία, βέλτιστη πρακτική είναι η βέλτιστη εφαρμογή των διαθέσιμων δεδομένων σε τρέχουσες δράσεις στον τομέα των ναρκωτικών. Εντοπίστηκαν αρκετοί παράγοντες οι οποίοι συμβάλλουν στην αναγόρευση μιας παρέμβασης σε «βέλτιστη πρακτική». Εν συντομία, μια παρέμβαση βέλτιστης πρακτικής στηρίζεται σε πλέον ισχυρά διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με αποτελεσματικές μεθόδους για την εξασφάλιση επιτυχών αποτελεσμάτων και έχει προσαρμοστεί στις συγκεκριμένες ανάγκες που καλείται να αντιμετωπίσει. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται διακρίνονται από διαφάνεια, αξιοπιστία και δυνατότητα μεταφοράς τους, ενώ μπορούν να επικαιροποιούνται με βάση τις εκάστοτε νέες γνώσεις που καθίστανται διαθέσιμες. Στο στάδιο εφαρμογής λαμβάνονται υπόψη τυχόν υφιστάμενοι τοπικοί ειδικοί παράγοντες, η δε παρέμβαση εναρμονίζεται με άλλες δράσεις στο πλαίσιο μιας συνολικής προσέγγισης του προβλήματος των ναρκωτικών.

Η βέλτιστη πρακτική είναι στενά συνυφασμένη με την έννοια της «τεκμηριωμένης πρακτικής» –τη συνειδητή, συγκεκριμένη και συνεπή χρήση της υφιστάμενης βέλτιστης τεκμηρίωσης κατά τη λήψη αποφάσεων (Sackett et al., 1996), απαιτεί δε την προσεκτική ενσωμάτωση τόσο της επιστημονικής γνώσης όσο και της σχετικής εμπειρίας εφαρμογής προκειμένου να προσαρμοστεί δεόντως την παρέμβαση στο συγκεκριμένο άτομο ή/και στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Μια παρέμβαση βέλτιστης πρακτικής πρέπει να αποφέρει καλύτερα αποτελέσματα από άλλες παρεμβάσεις και, κατ' επέκταση, να διασφαλίσει την ορθολογική κατανομή των πόρων.

2. Κατευθυντήριες γραμμές και προδιαγραφές ποιότητας: εργαλεία για την προώθηση βέλτιστων πρακτικών

Η πιο συνηθής στρατηγική που ακολουθείται στην Ευρώπη για την προώθηση βέλτιστων πρακτικών είναι η κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών και προδιαγραφών. Το 2011 εντοπίστηκαν εντός της επικράτειας της ΕΕ περισσότερες από 143 δέσμες κατευθυντήριων

γραμμών στον τομέα της θεραπείας της ουσιοεξάρτησης, πολλές δε εξ αυτών αφορούσαν συγκεκριμένα τη θεραπεία υποκατάστασης οπιοειδών. Σε πολλές περιπτώσεις, η διαδικασία κατάρτισης νέων κατευθυντήριων γραμμών ή προδιαγραφών βασίζεται πλέον σε υφιστάμενα εθνικά παραδείγματα (υπό τον όρο ότι είναι επαρκώς τεκμηριωμένα) και στην προσαρμογή τους σε τοπικό επίπεδο με στόχο την εξοικονόμηση πόρων. Ευρείηριο των εθνικών κατευθυντήριων γραμμών και προδιαγραφών για τη θεραπεία, την πρόληψη και τη μείωση της βλάβης διατίθεται στην πύλη βέλτιστης πρακτικής του ΕΚΠΝΤ, στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://www.emcdda.europa.eu/best-practice>.

Εξακολουθούν να υφίστανται προβλήματα σχετικά με την προώθηση βέλτιστων πρακτικών μέσω κατευθυντήριων γραμμών, προδιαγραφών και άλλων παρεμφερών εργαλείων. Το πρώτο εξ αυτών αφορά την αξιοπιστία της επιστημονικής τους τεκμηρίωσης και την τακτική επικαιροποίησή τους κάθε φορά που δημοσιεύεται μια νέα συστηματική επικαιροποίηση της αντίστοιχης τεκμηρίωσης. Το δεύτερο αφορά τη βέλτιστη χρήση των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών στην Ευρώπη. Τέλος, ύψιστης σημασίας ζήτημα είναι η διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών και προδιαγραφών.

3. Πρόσβαση και αξιοποίηση της επιστημονικής τεκμηρίωσης

Οι μελέτες για την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων στον τομέα των ναρκωτικών έχουν πολλαπλασιαστεί τα τελευταία πενήντα χρόνια, προέκυψε δε η ανάγκη μιας υψηλής ποιότητας σύνθεσης των σχετικών πορισμάτων. Στα τέλη της δεκαετίας του 1990, συγκροτήθηκε μια συντακτική ομάδα επί ζητημάτων ναρκωτικών και αλκοόλ στο πλαίσιο της Cochrane Collaboration (ενός διεθνούς, μη κερδοσκοπικού οργανισμού που καταρτίζει, αποθηκεύει και διευκολύνει την πρόσβαση σε συστηματικές ανασκοπήσεις των συνεπειών της υγειονομικής περίθαλψης). Η εν λόγω συντακτική ομάδα της Cochrane (Group of Drugs and Alcohol) καταρτίζει και διαδίδει συστηματικές ανασκοπήσεις δοκιμών (trials) που αφορούν την πρόληψη, τη θεραπεία και την αποκατάσταση των προβλημάτων που απορρέουν από τη χρήση ναρκωτικών και αλκοόλ. Η ομάδα συνεργάζεται με την πύλη βέλτιστης πρακτικής του ΕΚΠΝΤ για

«Το χαρακτηριστικό οιασδήποτε παρέμβασης είναι η καλή πρόθεση, δεν είναι όμως όλες οι παρεμβάσεις εξίσου αποτελεσματικές. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, πρέπει να επενδύουμε σε δραστηριότητες που παράγουν αποτελέσματα και να αποεπενδύουμε από αναποτελεσματικές δραστηριότητες. Προς τούτο, δεν αρκεί μόνο η κοινή κατανόηση της βάσης τεκμηρίωσης με γνώμονα την αποτελεσματικότητα, αλλά απαιτούνται και κατευθυντήριες γραμμές που θα προάγουν την παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας σε τοπικό επίπεδο»

Wolfgang Götz,
Διευθυντής ΕΚΠΝΤ

την ολοκληρωμένη παρουσίαση της διαθέσιμης τεκμηρίωσης των παρεμβάσεων.

Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία επιβάλλει σε όλους τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να ελέγχουν το ύψος των δαπανών χωρίς να υποβαθμίζουν την ποιότητα της περίθαλψης. Η βάση επιστημονικής τεκμηρίωσης, πέραν της αξιοποίησής της για τον προσδιορισμό αποτελεσματικών παρεμβάσεων, χρησιμοποιείται ολοένα και περισσότερο για τη μείωση ή τη διακοπή της χρήσης προσεγγίσεων και υπηρεσιών χαμηλής ποιότητας. Το National Institute for Clinical Excellence (NICE) του Ηνωμένου Βασιλείου έχει εφαρμόσει τις λεγόμενες διαδικασίες «αποεπένδυσης» με στόχο τη διακοπή της χρηματοδότησης κλινικών παρεμβάσεων «χαμηλής αξίας» –για παράδειγμα, επειδή δεν αποφέρουν τα επιθυμητά κλινικά αποτελέσματα, παρουσιάζουν αρνητικό λόγο κινδύνου-οφέλους ή στερούνται επαρκούς τεκμηρίωσης. Η πρακτική αυτή συνεπάγεται τη διακοπή χρηματοδότησης υφιστάμενων υγειονομικών πρακτικών που θεωρείται ότι αποφέρουν ελάχιστα ή μηδαμινά υγειονομικά οφέλη και, ως εκ τούτου, δεν συνιστούν αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων.

4. Μαθαίνοντας ο ένας από τον άλλο – ελάχιστες προδιαγραφές ποιότητας για την Ευρώπη

Καθώς κάθε ευρωπαϊκή χώρα έχει αναπτύξει τη δική της στρατηγική και τις δικές της δράσεις για

το πρόβλημα των ναρκωτικών, λαμβάνοντας υπόψη την έκταση του δικού της προβλήματος ναρκωτικών και τους οικείους διαθέσιμους πόρους, είναι φανερό ότι από την ανταλλαγή εμπειριών και διδαγμάτων με άλλες χώρες προκύπτουν σαφή οφέλη στους τομείς της βελτίωσης της ποιότητας και της έρευνας για την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων. Η κατάρτιση ελάχιστων προδιαγραφών ποιότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο οφείλει να προσθέτει αξία στις ήδη ισχύουσες στα επιμέρους κράτη μέλη προδιαγραφές ποιότητας και να λαμβάνει υπόψη τις διαφορές των συστημάτων υγείας και των ικανοτήτων τους από χώρα σε χώρα.

Ένα πρόγραμμα που χρηματοδοτήθηκε πρόσφατα από την ΕΕ έχει επιληφθεί της κατάρτισης ευρωπαϊκών ελάχιστων προδιαγραφών ποιότητας (EQUS) για την πρόληψη, τη θεραπεία και τη μείωση της βλάβης των ναρκωτικών. Για τον σκοπό αυτό, εμπειρογνώμονες και ενδιαφερόμενοι από την Ευρώπη και εκτός Ευρώπης έχουν κληθεί να προτείνουν καταλόγους ελάχιστων προδιαγραφών που βασίζονται στην τεκμηρίωση και στη συναίνεση. Οι ευρωπαϊκές προδιαγραφές ποιότητας για την πρόληψη των ναρκωτικών για τις ανάγκες του προγράμματος και δημοσιεύθηκαν τον Δεκέμβριο του 2011 στη σειρά των εγχειριδίων (Manuals) του ΕΚΠΝΤ, είναι δε διαθέσιμα προς μεταφόρτωση και παραγγελία χωρίς χρέωση από τον δικτυακό τόπο του ΕΚΠΝΤ, στη διεύθυνση <http://www.emcdda.europa.eu/publications/manuals/prevention-standards>. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα επεξεργασθεί περαιτέρω τα πορίσματα της μελέτης EQUS προκειμένου να καταρτίσει σχέδιο

πρότασης που θα υποβάλει στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Εφαρμογή της τεκμηρίωσης μέσω κατευθυντήριων γραμμών, προδιαγραφών και άλλων εργαλείων

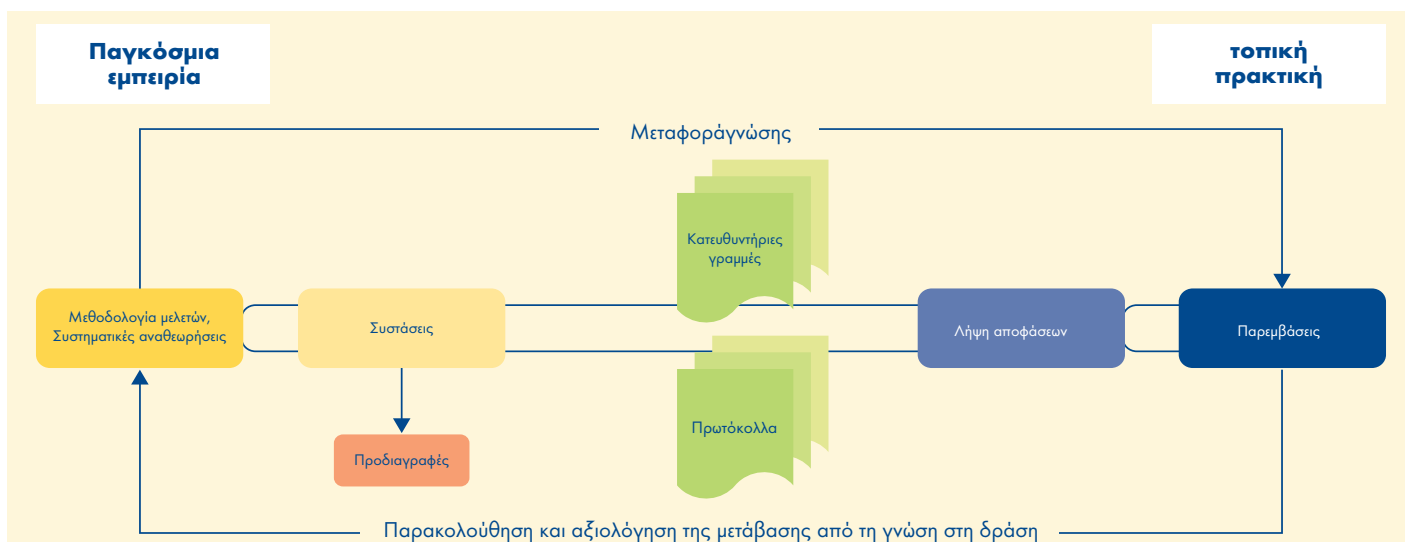
Η επιτυχής μεταφορά της τεκμηρίωσης στην πρακτική μέσω κατευθυντήριων γραμμών και προδιαγραφών απαιτεί σχεδιασμό και προορατική προσέγγιση. Για τη μετουσίωση της τεκμηρίωσης σε δράση χρησιμοποιήθηκε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων. Εξάλλου, για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού αναπτύχθηκαν αρκετές νέες επιστήμες, όπως, για παράδειγμα, η επιστημονική μετάφραση, η επιστήμη της μεταφοράς της γνώσης και η επιστήμη της κινητοποίησης της γνώσης. Για πολλές από αυτές τις προσεγγίσεις, η σχέση μεταξύ επιστημονικής τεκμηρίωσης και συμφωνίας των εμπειρογνομώνων είναι ζωτικής σημασίας στο πλαίσιο της διαδικασίας εφαρμογής. Η επιτυχής εφαρμογή εξαρτάται εν πολλοίς από τη συμφωνία των εμπειρογνομώνων όσον αφορά τον προσδιορισμό των συναφών ερωτημάτων, την προσαρμογή των συστάσεων στις εκάστοτε τοπικές συνθήκες και την ορθή διάρθρωση και εστίαση των παρεμβάσεων στην ομάδα-στόχος. Καθώς οι εθνικές προσεγγίσεις μπορεί να διαφέρουν, ο προσδιορισμός των αποκαλούμενων «εμποδίων στην αλλαγή» σε ό,τι αφορά την ομάδα-στόχος και οι δράσεις για την ελαχιστοποίηση αυτών των εμποδίων μπορούν να καταστήσουν αναγκαία την υλοποίηση νέων παρεμβάσεων. Εξάλλου, η παροχή κινήτρων, όπως η κατάρτιση, η διαπίστευση ή η

πιστοποίηση, μπορεί να συμβάλει στην επιτυχή εφαρμογή προδιαγραφών ποιότητας στον τομέα της μείωσης της ζήτησης των ναρκωτικών.

6. Τα επόμενα βήματα: προσδιορισμός ελλείψεων και εξέταση νέων ζητημάτων

Οι εξελίξεις στην έρευνα στο χώρο των ναρκωτικών και στις επιστημονικά τεκμηριωμένες πρακτικές έχουν οδηγήσει στη δημιουργία νέων μέσων για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά στην Ευρώπη. Εντούτοις, η διαδικασία αυτή έχει αποκαλύψει και σημαντικές ελλείψεις στη διαθέσιμη επιστημονική γνώση, είναι δε προφανές ότι ο τρόπος με τον οποίο έχουν καταρτισθεί οι κατευθυντήριες γραμμές ή οι προδιαγραφές δεν υπήρξε πάντα ο πλέον ενδεδειγμένος για την προώθηση βέλτιστων πρακτικών. Περαιτέρω, μεταβολές που συμβαίνουν στο πεδίο της χρήσης ναρκωτικών με βάση την αποτύπωση της κατάστασης, όπως είναι η γήρανση του πληθυσμού των χρηστών οπιοειδών ή η χρήση νέων ουσιών, ενδέχεται να επιβάλλουν τη διεξαγωγή πρόσθετων ερευνών και την κατάρτιση νέων κατευθυντήριων γραμμών. Το ΕΚΠΝΤ και οι εταίροι του έχουν δεσμευθεί ότι θα διεξαγάγουν ανάλυση απόκλισης («gap analysis») στο πεδίο των βέλτιστων πρακτικών και θα υποστηρίξουν ενεργά τη σύνδεση της γνώσης που αποκτάται σε παγκόσμιο επίπεδο με τις τοπικές πρακτικές στην Ευρώπη, είτε μέσω της προορατικής διάδοσης της τεκμηρίωσης και της παροχής στήριξης για την προσαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών είτε μέσω της ενθάρρυνσης της διεξαγωγής εκτιμήσεων αντικτύπου και της ανταλλαγής εμπειριών.

Το πλαίσιο μεταφοράς γνώσης

Τα ναρκωτικά στο προσκήνιο είναι μια σειρά δελτίων για θέματα πολιτικής που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ), με έδρα τη Λισαβόνα. Τα δελτία δημοσιεύονται συστηματικά στις 23 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στα νορβηγικά και στα τουρκικά. Γλώσσα πρωτοτύπου: αγγλικά. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε μέρους, με αναφορά της πηγής.

Για δωρεάν συνδρομές, απευθυνθείτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: publications@emcdda.europa.eu

Cais do Sodré, 1249-289 Λισαβόνα/Lisboa, Πορτογαλία/Portugal
Τηλ. +351 211210200 • Φαξ +351 218131711
info@emcdda.europa.eu • www.emcdda.europa.eu

Συμπεράσματα και θέματα πολιτικής

1. Τα τελευταία είκοσι χρόνια το ενδιαφέρον για την ανάπτυξη και προώθηση βέλτιστων πρακτικών στην Ευρώπη αυξάνεται συνεχώς. Χρησιμοποιούνται διάφορα εργαλεία για την προώθηση τεκμηριωμένων πρακτικών στον τομέα της ζήτησης ναρκωτικών, όπως είναι οι κατευθυντήριες γραμμές και οι προδιαγραφές ποιότητας. Σε εθνικό επίπεδο, η διάδοση και η προσαρμογή ήδη υφιστάμενων τεκμηριωμένων κατευθυντήριων γραμμών, εν αντιθέσει προς την κατάρτιση νέων, αποδεικνύεται η πλέον αποδοτική σε σχέση με το κόστος λύση και συμβάλλει στη διασφάλιση της ποιότητας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πρόσφατα αποφασίσθηκε μια διαδικασία για την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τα κοινά ελάχιστα ποιοτικά πρότυπα.
  2. Στο μέλλον θα πρέπει να εφαρμοσθούν διαδικασίες που θα διασφαλίζουν την τακτική επικαιροποίηση των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών και προδιαγραφών με βάση τυχόν διαθέσιμα νέα επιστημονικά δεδομένα. Εξάλλου, η συνέχιση της προώθησης και της διάδοσης κατευθυντήριων γραμμών και προδιαγραφών μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα και των υπεύθυνων για τη λήψη αποφάσεων αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας.
  3. Το ΕΚΠΝΤ, βασιζόμενο στην εμπειρία του στον τομέα της παρακολούθησης και διάδοσης βέλτιστων πρακτικών, θα εξακολουθήσει να προωθεί και να στηρίζει τη βελτίωση της ποιότητας στο πεδίο της αντιμετώπισης των ναρκωτικών στην Ευρώπη. Η προορατική διάδοση της τεκμηρίωσης, η παροχή συμβουλών κατά την προσαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών, η στήριξη στους τομείς της στοχοθεσίας, της διενέργειας εκτιμήσεων αντικτύπου και της ενθάρρυνσης της ανταλλαγής εμπειριών αποτελούν ορισμένες από τις δραστηριότητες που θα συνεχίσουμε να παρέχουμε στους ενδιαφερόμενους.
- Παρά την παρατηρούμενη τα τελευταία χρόνια αύξηση της διαθεσιμότητας της επιστημονικής τεκμηρίωσης σχετικά με την αποτελεσματικότητα (και την αναποτελεσματικότητα) παρεμβάσεων στο πεδίο των ναρκωτικών, ακόμη υφίστανται ελλείψεις και απαιτείται η διεξαγωγή έρευνας για την κάλυψη αυτών των ελλείψεων. Ένα ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα που θα δίνει προτεραιότητα σε ζητήματα τα οποία αφορούν την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και τη βελτίωση της σχέσης μεταξύ έρευνας και πρακτικής κρίνεται λίαν αναγκαίο.

Βασικές πηγές

- Amato, L., Davoli, M., Vecchi, S. et al (2011), «Cochrane systematic reviews in the field of addiction: What's there and what should be», *Drug and Alcohol Dependence*, τόμος 113 (τεύχη 2-3), σ. 96-103.
- Brunsson, N. και Jacobsson, B. A. (2000), *A world of standards*, Oxford University Press, New York.
- Costa Storti, C., De Grauwe, P. και Reuter, P. (2011), «Economic recession, drug use and public health», *International Journal of Drug Policy*, τόμος 22, τεύχος 6, σ. 321-325.
- Grimshaw, J. M., Thomas, R. E., MacLennan, G. et al. (2004), «Effectiveness and efficiency of guideline dissemination and implementation strategies», *Health Technology Assessment* 8(6), σ. iii-72.
- Guyatt, G. H., Oxman, A. D., Vist, G. E. et al. (2008), «GRADE: an emerging consensus on rating quality of evidence and strength of recommendations», *British Medical Journal* 336 (7650), σ. 924-6.
- Institute of Medicine (2011), «Clinical practice guidelines we can trust», The National Academies Press, Washington DC.
- Moja, P. L., Castelli, B., McCauley, L., Grilli, R. και Auxilia, F. (2005), «Cochrane EPOC group: closing the gap between quality assurance and organisation of care research and front line professionals» (πρωτότυπο κείμενο στα ιταλικά), *Annali di Igiene: Medicina Preventiva e di Comunita* 17(6), σ. 585-90.
- National Institute for Clinical Excellence (2011), *NICE 'do not do' recommendations*, διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.nice.org.uk/usingguidance/donotdorecommendations/index.jsp>
- OECD (2011), «Economic Policy Reforms Going for Growth», δημοσίευση OECD, διατίθεται στη διεύθυνση: <http://dx.doi.org/10.1787/growth-2011-en>
- Sackett, D. L., Rosenberg, W. M., Gray, J. A., Haynes, R. B. (1996), «Evidence-based medicine: what it is and what it isn't», *British Medical Journal*, 312 (7023), σ. 452-4.
- Straus, S., Tetroe, J. και Graham, I. D. (επιμ.) (2009), *Knowledge Translation in Health Care: Moving from Evidence to Practice*, Wiley Blackwell, Oxford.
- The ADAPTE Collaboration (2011), «The ADAPTE Process: Resource Toolkit for Guidelines Adaptation», (Version 2.0) διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.g-i-n.net>
- Wensing, M., Bosch, M. και Grol, R. (2010), «Developing and selecting interventions for translating knowledge to action», *Canadian Medical Association Journal* 182(2), σ. E85-E88.

Πληροφορίες στο Διαδίκτυο

Πύλη βέλτιστης πρακτικής του ΕΚΠΝΤ
<http://www.emcdda.europa.eu/best-practice>

Υπηρεσία Εκδόσεων

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΤΗΣ: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
© Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, 2012
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Wolfgang Götz
ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Marica Ferri, Alessandra Bo
ΕΚΔΟΤΡΙΑ: Marie-Christine Ashby
ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: Dutton Merryfield Ltd, Ηνωμένο Βασίλειο
Printed in Luxembourg